

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

Cofnodion cyfarfod y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a gynhaliwyd drwy gynhadledd fideo ddydd Mercher, 14 Hydref 2020 am 10.00am.

YN BRESENNOL

Yn Cynrychioli Cyngor Sir Ddinbych

Y Cynghorwyr Ellie Chard (Cadeirydd), Tony Flynn, Cheryl Williams ac Emrys Wynne

Yn Cynrychioli Enwadau Crefyddol

Jennie Downes a Collette Owen

Yn cynrychioli Cymdeithasau Athrawon:

Dim cynrychiolwyr yn bresennol

HEFYD YN BRESENNOL

Ymgynghorydd Adnoddau Dynol (PL) a Gweinyddwyr y Pwyllgor (KEJ a SJ)

MATERION O HYSBYSIAD

- (i) Yn sgil y cyfyngiadau presennol ar deithio a'r gofyniad i gadw pellter cymdeithasol yn sgil y pandemig Coronafeirws, cynhaliwyd y cyfarfod hwn o bell drwy gyfrwng fideo gynadledda ac nid oedd ar agor i'r cyhoedd.
- (ii) Yn absenoldeb cynrychiolydd athrawon ni chafodd gofynion cworwm y Cyngor eu diwallu. Cytunodd yr Aelodau i barhau â'r cyfarfod ar y sail fod unrhyw benderfyniadau'n cael eu cadarnhau'n ffurfiol yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor lle mae cworwm. Derbyniwyd argymhellion yr adroddiad fel yr oeddent a chytunwyd arnynt drwy gonsensws heb unrhyw bleidlais ffurfiol.
- (iii) Roedd Collette Owen yn bresennol yn lle Mary Ludenbach fel cynrychiolydd yr Esgobaeth Babyddol ar y CYSAG .

MYFYRDOD TAWEL

Dechreuodd y cyfarfod gydag ychydig o funudau o fyfyrddod tawel.

1 YMDDIHEURIADAU

Dominic Oakes (Is-Gadeirydd) a'r Cynghorydd Rachel Flynn

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Datganodd y Cynghorydd Ellie Chard gysylltiad personol gan ei bod yn un o Lywodraethwr Ysgol Tir Morfa.

3 **MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD**

Ni chodwyd unrhyw fater brys.

4 **COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF**

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG) a gynhaliwyd ar 5 Chwefror 2020 (wedi'u cylchredeg eisoes).

Materion yn Codi – Tudalen 7 – Eitem 9 Cylchlythyr CYSAG - eglurodd yr ymgynghorydd Addysg Grefyddol y bu oedi mewn dosbarthu'r cylchlythyr i ysgolion oherwydd Covid-19 ond cadarnhaodd fod y wybodaeth ynddo yn dal yn berthnasol ac y byddai fersiwn dwyieithog yn cael ei e-anfon i'r ysgolion yn fuan.

***PENDERFYNWYD** y dylid derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 5 Chwefror 2020 fel cofnod cywir.*

5 **ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT CYSAG 2019/20**

Cyflwynodd yr Ymgynghorydd AD yr Adroddiad Blynyddol drafft ar gyfer CYSAG Sir Ddinbych (wedi'i ddsbarthu eisoes) er cymeradwyaeth a oedd yn rhoi manylion am weithgareddau CYSAG yn ystod y flwyddyn flaenorol yn cynnwys y cyngor a roddwyd i'r awdurdod addysg lleol a materion lleol a chenedlaethol eraill.

Atgoffodd yr Ymgynghorydd AD yr aelodau fod yr adroddiad blynyddol yn ddogfen hanesyddol a gofynnodd i'r aelodau ei chymeradwyo, yn amodol ar gywiro unrhyw gamgymeriadau os oedd rhai. Rhoddodd grynodedb o'r adroddiad a thynnodd sylw penodol at y canlynol:

- Dim ond dwywaith yr oedd CYSAG wedi cyfarfod yn ystod cyfnod yr adroddiad blynyddol gyda'r cyfarfod tymor yr haf wedi'i ohirio oherwydd y pandemig.
- Ychydig a fu yn flaenorol i'w adrodd o dan y pennawd 'Darpariaeth Hyfforddiant Athrawon Cychwynnol' ac roedd y cyflwyniad CYSAG gan Graham French o Brifysgol Bangor yn ychwanegiad i'w groesawu sy'n rhoi gwybodaeth am hyfforddiant athrawon a'r ffocws ar Addysg Grefyddol. Roedd disgwyliad y byddai perthnasoedd cadarnhaol yn parhau gyda chyfeiriadau at hyn yn adroddiadau blynyddol y dyfodol.
- roedd y cylchlythyr blynyddol cyntaf a oedd yn rhoi gwybodaeth bwysig i ysgolion ynglŷn ag AG a'r cwricwlwm newydd wedi'i gynnwys yn yr argymhellion.
- yn ychwanegol roedd cynnwys busnes CYSAG mewn rhai adroddiadau blynyddol eraill yng Nghymru yn fodd o hyrwyddo elfennau ehangach AD. Awgrymwyd yn y dyfodol bod CYSAG Sir Ddinbych yn derbyn cyflwyniadau perthnasol y gellid wedyn eu cynnwys yn yr adroddiad blynyddol a hefyd yn y cylchlythyr blynyddol i ysgolion.
- Roedd yn dda nodi yn dilyn ceisiadau blaenorol gan aelodau bod yr adroddiad drafft ar gael yn ddwyieithog eleni fel rhan o becyn y rhaglen.

Roedd yr aelodau yn hapus i dderbyn yr adroddiad fel cofnod cywir o waith CYSAG.

PENDERFYNWYD –

- (a) *Bod Adroddiad Blynyddol CYSAG Sir Ddinbych 2019 -2020 yn cael ei gymeradwyo fel cofnod cywir o waith y Cyngor.*
- (b) *Y dylid gofyn i'r Awdurdod Lleol drefnu bod yr adroddiad yn cael ei gyfieithu a'i ddsbarthu i holl ysgolion a cholegau Sir Ddinbych ac i dderbynyddion eraill fel sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith ac fel y'u dynodir yn yr adroddiad.*

6 DADANSODDI ADRODDIADAU AROLYGU

Cyflwynodd yr Ymgynghorydd AD adroddiad (a ddsbarthwyd eisoes) yn dadansoddi canlyniadau arolygon Estyn o ddarpariaeth AD a chyd-addoli mewn tair ysgol rhwng Hydref 2019 – Chwefror 2020. Ysgol Gynradd Wirfoddol Llanelwy; Ysgol Cefn Meiriadog ac Ysgol Bryn Hedydd.

Ystyriodd yr aelodau'r casgliadau cysylltiedig â phob ysgol ac roeddent yn falch o nodi'r sylwadau a'r canlyniadau cadarnhaol. Wrth dderbyn fod angen i Estyn ddilyn fformat rhagnodedig wrth cynnal eu harolygon teimlwyd yn gyffredinol y byddai adroddiad ychydig mwy 'unigol' ar gyfer pob ysgol yn ychwanegu gwerth a diddordeb.

Bu peth trafodaeth ynglŷn sut y mae ysgolion yn gorfod newid ac addasu dan amgylchiadau anodd i ddelio â chyfyngiadau a heriau Covid-19. Rhoddodd yr Ymgynghorydd AD wybodaeth am drafodaethau gyda rhai ysgolion ac amlygodd fanteision gwasanaethau dosbarth llai gyda chyfle i ddisgyblion fynegi eu meddyliau a'u hofnau a siarad am unrhyw broblemau gyda gwir bwrpas, rhywbeth sydd wedi profi i fod yn werthfawr iawn o ran lles disgyblion a staff. Cefnogodd Jennie Downes y safbwyntiau hyn a soniodd am ei phrofiad gydag ysgolion yr Eglwys yng Nghymru. Dywedodd er bod llawer o adnoddau yn mynd allan i'r ysgolion, bod yr ysgolion eu hunain hefyd yn cynhyrchu eu hadnoddau eu hunain a rhoddodd enghraifft i amlygu creadigrwydd yn yr ystafell ddsbarth a'r gwaith anhygoel sy'n cael ei wneud dan amgylchiadau anodd. Roedd yn teimlo mai'r her yw dod o hyd i ffyrdd o gofnodi'r gwaith rhagorol sy'n cael ei wneud mewn ysgolion a'i rannu er budd eraill. Holodd y Cadeirydd a fyddai modd gofyn am y wybodaeth honno wrth ddsbarthu'r cylchlythyrau a chytunodd yr Ymgynghorydd AD y byddai'n gwahodd ymatebion anffurfiol o fewn yr e-bost at ysgolion. Awgrymodd Jennie Downes hefyd y gellid defnyddio Twitter ac amlygu a rhannu'r arfer da sy'n digwydd mewn ysgolion.

PENDERFYNWYD –

- (a) *Derbyn a nodi'r adroddiad;*
- (b) *Anfon llythyr i bob ysgol a arolygwyd i roi gwybod iddynt fod yr Adroddiad Arolygu wedi'i ystyried, a'u llongyfarch ar y nodweddion da a amlygwyd a'u hatgoffa bod yr Uwch Ymgynghorydd Addysg Grefyddol a'r Swyddogion*

Gwella Ysgolion ar gael i gynorthwyo gydag unrhyw faes sydd angen ei ddatblygu neu unrhyw fater sydd angen mynd i'r afael ag ef.

(c) y dylid gofyn i'r Awdurdod Lleol ddsbarthu'r llythyrau uchod

7 CWRICWLWM CYMRU 2022

Rhoddodd yr Ymgynghorydd AD ddiweddariad ar gynnydd fel a ganlyn -

- **Ymgynghoriad ar Fil y Cwricwlwm ac Asesu (Cymru)** - tynnwyd sylw'r aelodau at ddwy agwedd benodol yn deillio o'r ymgynghoriad. Roedd y cyntaf yn berthnasol i'r cynnig i ddileu hawl rhiant i dynnu eu plant o wersi Addysg Grefyddol, rhywbeth sy'n peri pryder penodol. Roedd yr ail elfen yn ymwneud â'r cyfle i ddisgyblion gael addysg AD ysgolion gwladol mewn ysgolion yr Eglwys yng Nghymru ac Ysgolion Catholig. Y teimlad cyffredinol oedd y dylai'r sylabws yn yr ysgolion hynny fod yn ddigon amrywiol i ganiatáu i ddisgyblion dderbyn Addysg Grefyddol amryfath heb yr angen am ail sylabws. Byddai CCTSAGauC yn cyfarfod â'r Pwyllgor Plant, Addysg a Phobl Ifanc i gyflwyno eu dadl a thrafod y Bil yn fwy manwl. Anogwyd yr Aelodau i ddarllen yr ymatebion i'r ymgynghoriad a rhoi adborth ar wefan Llywodraeth Cymru.
- **Cwricwlwm Cymru/Fframwaith AD** – nid oedd Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'r fframwaith drafft ar y cwricwlwm newydd eto. Roedd CYSAGauC wedi gofyn bod CYSAGau yn cael golwg ar y fframwaith ategol cyn iddo fynd drwy'r Senedd fel y gellid cytuno arno ac mae CCTSAGauC yn parhau i lobio Llywodraeth Cymru i'w hatgoffa bod CYSAGau yn rhan annatod o ddatblygiad y fframwaith drafft. Pe bai CYSAG yn anghytuno â'r fframwaith gallai'r canlyniadau fod yn arwyddocaol - gallai CYSAG gytuno ar ei fframwaith ei hun ac ail-fabwysiadu'r sylabws cytunedig am gyfnod amhenodol.
- **Cymhwyster AG TGAU** - mae trafodaethau wedi bod ar y gweill dros y blynyddoedd diweddar ynglŷn â'r anawsterau y mae rhai disgyblion yn eu cael i gael mynediad i'r cymhwyster TGAU sydd wedi peri i rai aelodau o'r Panel Ymgynghori Cenedlaethol ar Addysg Grefyddol ddatblygu eu cymhwyster arholi eu hunain a fydd o safon TGAU er mwyn diwallu'r gofynion statudol ar gyfer disgyblion yng Nghyfnod Allweddol 4. Y bwriad oedd creu TGAU Adnoddau Dynol ffurfiol drwy Agored Cymru i'w gymeradwyo gan Gymwysterau Cymru gyda'r posibilrwydd y gallai'r cymhwyster newydd ddechrau ym mis Medi 2021.

Diolchodd Jennie Downes i'r Ymgynghorydd AD am ei eglurhad clir a syml ar faterion cymhleth dros ben yn deillio o'r ymgynghoriadau ac am ei holl waith yn hyn o beth, Tynnodd sylw hefyd at ei phryderon ei hun o safbwynt y goblygiadau i ysgolion Yr Eglwys yng Nghymru a Christnogaeth yn deillio o'r cynigion.

Ychwanegodd yr Ymgynghorydd AD bod CYSAGauC wedi cyfarfod yr wythnos ddiwethaf drwy gynhadledd fideo a rhoddodd ganlyniadau'r etholiadau - roedd y ddwy swydd Swyddog Gweithredol wedi'u llenwi ganddo ef a John Meredith (CYSAG Powys) a phenodwyd Tania ap Sion (CYSAG Wrecsam) yn Is Gadeirydd.

PENDERFYNWYD y dylid derbyn a chofnodi'r adroddiad ar lafar gan yr Ymgynghorydd AD.

8 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cadarnhawyd cyfarfodydd dyddiadau CYSAG 2021 fel a ganlyn:

2 Chwefror (dydd Mawrth), 24 Mehefin (dydd Iau) a 20 Hydref (dydd Mercher).

I gloi diolchodd y Cadeirydd i'r Ymgynghorydd AD am ei waith caled yn cefnogi'r CYSAG a diolchodd hefyd i'r aelodau am eu presenoldeb a'u cyfraniad.

Daeth y cyfarfod i ben am 10.45 a.m.